

KEES VAN DER HEIJDEN OVER 'VERDWENEN TENTENSTAD OP DE HEI'

'Het militaire kamp had een enorme invloed op Gilze en Rijen'

Historicus Kees van der Heijden schreef Verdwenen tentenstad op de hei, een boek over een militair kamp dat van 1831 tot 1839 ten zuidwesten van Rijen lag. Het is voor de meeste inwoners van Gilze en Rijen een vergeten stuk geschiedenis.

DOOR MARLENE LUNTER

'Het kamp had grote gevolgen voor onze gemeente,' zegt Van der Heijden, 'Het lag bij Rijen, elke zomer twee keer zes weken, maar de militairen waren het hele jaar door ingekwartierd bij alle burgers in alle kernen. Dat was een grote inbreuk op de vrijheid en privacy van iedereen. Omdat Gilze toen het meeste inwoners had, was daar de impact het grootst.'

Veldtocht

Vanaf 1815 besloeg het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden het grondgebied van Nederland en België, met als vorst koning Willem I. In 1830 wilden onze zuiderburen zich afscheiden. Willem I liet dat niet over zijn kant gaan. Aan de zuidgrens van het huidige Brabant richtte hij militaire kampen in, waaronder dat bij Rijen.

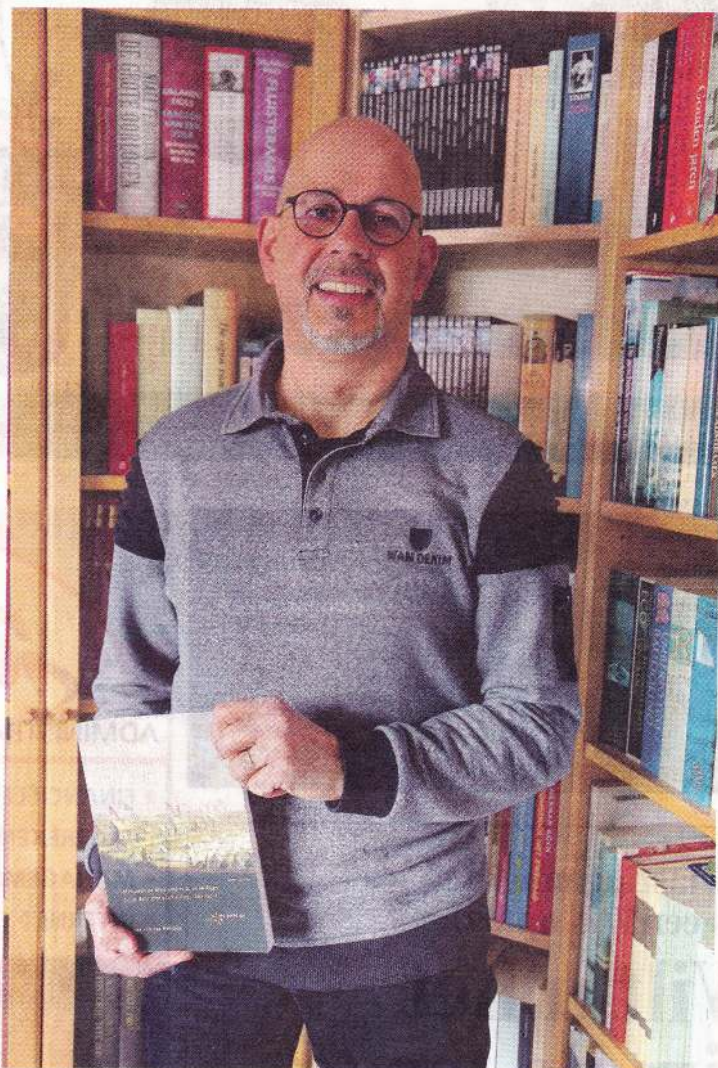
'In augustus 1831 vielen de troepen België binnen,' vertelt Van der Heijden. 'Na een tiendaagse veldtocht was Willem I aan de winnende hand, maar de grote mogelijkheden grepen in en hij moest zich terugtrekken.'

Staatsschuld

Tot 1839 hield Willem I het kamp bij Rijen in stand, in de hoop als nog zijn zin te krijgen: 'Hij was een koppig man en daarmee heeft hij het land financieel aan de afgrond gebracht. De staatsschuld die hij opbouwde, is relatief nooit groter geweest. Toch was hij geen slechte vorst. Hij was autoritair, zoals alle heersers in die tijd, maar hij had het beste met zijn land en bevolking voor. Jammer genoeg voelde hij niet aan dat het katholieke zuiden zich achtergesteld voelde. Anders waren we misschien nog één rijk.'

Levendige geschiedenis

Kees van der Heijden studeerde geschiedenis en werkte 32 jaar bij

Kees van der Heijden met zijn boek (Foto Cor de Kok)

de politie als beleidsmedewerker. 'Er was toen in het onderwijs of als historicus nauwelijks werk.' Voor de politie schreef hij veel beleidsnota's en dat wilde hij in een zo toegankelijk mogelijke taal doen. Die decennialange oefening verklaart vast zijn vlotte schrijfstijl en de overzichtelijke structuur. Zo heeft hij een stuk geschiedenis tot leven gebracht en er een goed leesbaar boek van gemaakt.

Schrijfplezier

Hoewel het schrijven ervan ontelbare uren heeft gekost, is het boek, dankzij corona, in een jaar tijd tot stand gekomen. 'Na mijn pensioen wilde ik me weer meer bezighouden met de geschiedenis van ons dorp. Voor de heemkring had ik, naar aanleiding van 75 jaar bevrijding, al geschreven over de Tweede Wereldoorlog.' Deze artikelen zijn

den waarop mensen van heinde en verre afkwamen. Het ging soms om een spektakel waaraan 25.000 militairen deelnamen.' Het was te veel informatie voor alleen de wiki en uiteindelijk werd het dit boek.

Alles uit de kast

'Er is veel online te raadplegen,' vertelt hij. 'Er is erg veel bewaard. Dat komt omdat er in de vrijwillige corpsen veel mensen uit de gegoe-de stand dienden. Een aantal heeft een dagboek bijgehouden en zelfs uitgegeven.' Hij heeft fragmenten ervan in het boek opgenomen en dat maakt het tot een aantrekkelijk geheel.

Dat de burgemeester en wethouders veel werk hadden aan het kamp vond hij terug in het Regionaal Archief in Tilburg: 'Het kamp bracht veel kosten en overlast mee. Burgemeester Adrianus Hoevenaars haalde alles uit de kast om de omstandigheden zo gunstig mogelijk te maken voor de bewoners. Ze hadden het niet breed en stel je voor: dan krijg je ineens het hele jaar door militairen in je kleine boerderij die je van een slaapplek en voedsel moet voorzien.'

Wat hij mooi vond was dat uit de stoffige archiefstukken een levendig beeld opdook van het leven toentertijd: 'Ik leerde Hoevenaars zelfs een beetje kennen.'

„ Willem I was een koppig man en daarmee heeft hij het land financieel aan de afgrond gebracht

Zichtbaar maken van het kamp

Kees van der Heijden hoopt met zijn boek een stuk nationale geschiedenis onder de aandacht te

bringen: 'De plek waar het kamp lag kun je zichtbaar maken met informatieborden en een website. De aanwezige sporen zouden dan beter zichtbaar gemaakt moeten worden: een kookkuil, de tent van de veldmaarschalk.' Er zijn gesprekken gaande tussen gemeente en defensie waarbij de Heemkring betrokken is. 'Het zou prachtig zijn als het van de grond komt.'

Verdwenen tentenstad op de hei is verkrijgbaar bij Bruna in Rijen en Novy in Gilze en te bestellen via www.heemkringmolenheide.nl.

te vinden op de Wiki Midden-Brabant (portaal Gilze en Rijen). 'Daar had ik zoveel plezier in, dat ik graag over een volgend onderwerp wilde schrijven. Dat werd dit kamp.' Terwijl hij bezig was, kwam hij steeds nieuwe onderwerpen tegen waarover hij wilde schrijven: 'Hoe het kamp eruitzag, de dagindeling, de sfeer, disciplinaire maatregelen, de gevolgen voor de mensen eromheen, de verhouding tussen militairen en bevolking. Op de plek waar nu het vliegveld ligt, werden veel oefeningen en parades gehou-